

Атаманчук Н. М. Психолого-педагогічні аспекти розвитку творчості в дітей / Н. М. Атаманчук // Психологічні координати розвитку особистості: реалії та перспективи : Збірник наукових матеріалів II Всеукр. наук.- практик. конф. (17 травня 2017 року, м.Полтава). – Полтава: Видавець Шевченко Р. В., 2017. – С.3-6

УДК 37.015.31 – 053.5

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ В ДІТЕЙ

Атаманчук Н. М.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Проблема розвитку творчих здібностей, виховання творчої особистості в наш час є досить актуальною. Це, передусім, пов'язано з потребою суспільства в неординарній творчій особистості. Навчання і виховання юних талантів нині викликає гострий інтерес. Саме тому, досить важливим є виявлення та розвиток творчих здібностей в дитинстві, а також проведення для педагогів, батьків консультаційної та просвітницької роботи з даного питання.

Творчість – характеристика суб'єкта, що відповідає вимогам екстраординарності, як її результату, так і її способів здійснення.

Фромм наголошував, що творчість – це спосіб дивуватися і пізнавати, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях, це спрямованість на відкриття нового і здатність до глибокого усвідомлення свого досвіду.

Креативність проявляється в здатності генерувати нові ідеї, здійснювати перенесення знань, умінь у нові ситуації, незалежності суджень, здатності висувати гіпотези, здатності до фантазій, несподіваних асоціацій.

На думку С. Д. Максименка, креативність є глибинною, відпочатковою й абсолютно «природною» ознакою особистості – це вища форма активності.

Творча дитина – це та, яка із задоволенням мріє, фантазує, схильна до тривалих розповідей про вигадані події, відтворює думки і переживання в різних видах діяльності (ігровій, мистецькій тощо).

Складовими творчого потенціалу особистості є: задатки і нахили, які виявляються в особливій чутливості, вибірковості, динамічності психічних процесів; інтереси, їх спрямованість, частота і систематичність прояву, домінування пізнавальних інтересів; допитливість, прагнення до створення нового, схильність до пошуку і рішення проблем; швидкість засвоєння нової інформації; нахили до постійних порівнянь, співставлень; емоційне забарвлення окремих

процесів; наполегливість, цілеспрямованість, рішучість, працелюбність в роботі, сміливе прийняття рішень; інтуїтивність; порівняно більш швидке оволодіння вміннями, навичками, прийомами; здібності до вироблення особистих стратегій і тактик при вирішенні загальних і спеціальних проблем, завдань [1].

Творчий розвиток дитини – це шлях до розкриття її талантів та потенціалу.

Першочерговим завданням педагога, виступає розвиток здібностей дітей у дошкільному та молодшому шкільному віці. Саме в цей період відбувається інтенсивне становлення особистості, розкриваються властиві дітям задатки, нахили, здібності (Г. С. Костюк).

Виділимо способи розвитку творчості в дітей: 1. Включення дитини в різні види творчої діяльності. 2. Свобода особистості. Володіючи свободою вибору мети, засобів і способів діяльності, особистість отримує можливість взаємодіяти з об'єктами зовнішнього світу, що тягне за собою створення безлічі образів і їх комбінацій. 3. Розвиток уяви. Найважливіше завдання уяви полягає в тому, щоб представити результат праці до його початку, тим самим, орієнтуючи дитину в процесі діяльності. У розвитку уяви важливу роль відіграють художня, технічна творчість, а також спорт, самоосвіта і суспільно-корисна робота. 4. Розвиток мислення. Досягнення мети передбачає її передбачення, а знаходження способу досягнення мети передбачає вміння мислити. Тому для дії механізму зсуву мотиву на мету, потрібно уявити мету, осмислити способи її досягнення, мати певне емоційне напруження. 5. Розвиток мотивації. Краще виходить те, що робити хочеться, що робити цікаво. Необхідно виділити мотив, тобто заради чого відбувається діяльність. Мотив – основа формування необхідних якостей особистості. Одним з головних мотивуючих засобів є гра. У грі розвивається уява, мислення, так як учасник знаходиться в уявних ситуаціях перед вибором варіантів дії, змушений прораховувати свої і чужі ходи. Істотними є і переживання, які супроводжують процеси мислення та уяви в ігрових ситуаціях, тобто почуття. 6. Включення дітей в колективну творчу діяльність. Доведено, на розвиток творчих здібностей дитини значний вплив робить колективна творча діяльність (посилює мотив діяльності та дисциплінує).

Діяльність педагога має спрямовуватись на розвиток творчості в дітей, а саме: навчальна і виховна робота педагога повинна ґрунтуватися на вірі в можливість розвитку творчих здібностей кожної дитини. Великий такт педагога в тому, щоб, забезпечивши виконання всіх потрібних завдань, не зламати головне – своєрідність і неповторність творчого стилю кожної дитини; розвивати у дітей вміння переборювати усталені схеми мислення, долати звичний спосіб бачення світу. У центрі уваги повинна бути творчість як здатність дитини йти нестандартними шляхами розв'язання різних проблем зокрема,

навчальних, соціальних; постійно використовувати в навчально-виховній діяльності творчі завдання: виготовлення оригінального виробу, малюнка, написання власної мелодії тощо; в процесі роботи над завданнями вчити дітей застосовувати набуті знання, вміння та навички, здійснювати комбінування відомих способів діяльності; розвивати увагу, спостережливість; розвивати вміння побачити за дрібницею головне; вчити спостережливості – систематичній і планомірній; розвивати прагнення до постійного вдосконалення; поступово ускладнювати творчі завдання по мірі розширення запасу знань і досвіду, оволодіння прийомами творчої діяльності, розвитку здібностей до творчого мислення.

Переконані, творчість – необхідна складова праці педагога:

- у розвитку творчої особистості дитини важливу роль відіграє творчий потенціал педагога і умови організації його роботи;
- в педагогічній практиці потрібно застосовувати методи і прийоми, які мотивують дітей на творчість, розвивають у них мислення, уяву, емоції. І тоді кожна дитина зможе піднятися на найбільші висоти творчої діяльності;
- від професіоналізму, терпіння і мудрості наших педагогів, уваги до унікального і своєрідного внутрішнього світу дитини, залежить те найдорожче, що у нас є – наше життя, майбутнє і наша надія;
- педагог повинен розвивати в собі потребу в цілеспрямованому і систематичному самовдосконаленні себе як творчої особистості, розвивати професійні вміння допомагати своїм вихованцям відкривати власний творчий потенціал, який стане в майбутньому джерелом щастя та самовдосконалення;
- без творчості неможливий педагогічний процес. Творчість педагога специфічна за своєю суттю. Педагог дає науковим фактам, гіпотезам, теоріям нове життя, відкриваючи їм шляхи до розуму і серця дітей. При цьому творчість – необхідна умова становлення самого педагога, його самопізнання, розвитку і розкриття як особистості. Творчість формує педагогічний талант учителя.

То ж, кожному педагогу, який мріє бачити своїх вихованців щасливими, можна адресувати слова В. Сухомлинського: «Якщо хочеш бути красивим, працюй до самозабуття, працюй так, щоб ти відчував себе творцем, майстром, господарем в улюбленому ділі. Працюй так, щоб очі твої виражали одухотвореність великим людським щастям – щастям творчості».

Творчий розвиток дітей – це справа не одного дня, яка вимагає постійної, систематичної роботи. Переконані, самим правильним і мудрим рішенням батьків буде записати дитину в творчу студію або гурток, де є не тільки досвідчені педагоги та особлива обстановка, а й тепла дружня атмосфера, яка дозволить вільно і безбоязно висловлювати свої ідеї та думки. Саме такий соціально-психологічний

клімат, наповнений сміхом, радістю, оригінальними ідеями, створюється людьми, захопленими однією справою. І таке спілкування буде корисно і малюкові, і звичайно, його батькам.

Література:

1. Атаманчук Н. М. Психолого-педагогічні аспекти розвитку творчості дітей молодшого шкільного віку / Н. М. Атаманчук // Актуальні проблеми психологічної науки у вимірах сучасного освітнього простору: збірник наукових матеріалів всеукраїнської наук.-практ. конф. (15-16 травня 2014 року, м. Полтава) / за заг. ред. С. П. Яланської. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. – С. 45-50.